

Tác giả tự sắp đặt mình "Sinh tại Saigon, trưởng thành tại Sài Gòn và San Jose, CA. Hiện đang làm việc tại Melbourne, Úc Châu. Thông tin xã công giáo VietCatholic cho biết "Linh mục nhà văn Nguyễn Trung Tây thuộc dòng Trùng Trĩu Giáo Ngôi Lữ thuộc dòng Chicago." Hiện làm Giáo sư Kinh Thánh tại Đền Thánh Hức Thức Hức Yarra Theological Union, Melbourne, Úc Châu."

Sau đây là bài viết, kể chuyện "ông thầy" và ghetto tại Chicago, thành phố quê hương của Đền Thánh Phu Nhân Hoa Kỳ Michelle Obama.

Quan bác biết không? Hôm đó bọn em chỉ đi ăn trưa. Chuyện là như thế này. Trước khi em đi làm ở bên Úc, ba năm rồi bọn em không gặp mặt, gặp nhau ở trường phòng cho nên cả hai đến nhau tại Lion Plaza của Trung tâm Hoa Vàng. Trên đường King Road, ngay khu nhà có lối đi của trường, bọn em chỉ,

- Nhìn kìa, cả nhà kìa, vớ a đi vớ a múa vớ a làm hử.

Em nhìn theo, vớ a kíp nhón ra thanh niên M, ngôn ngữ bình dân gọi M đen, đang ôm trên vai máy cassette âm thanh vớ n lữ n, ngôn ngữ nhún nhẩy theo điệu nhạc disco. Em cả n,

- Sao lữ n nói ngôn ngữ ta như thế?

Cái này là em nói thật tình, xin quan bác đừng giận. Lữ n nói vớ M đen vớ n lữ n dung ngôn ngữ không phải là hiếm hoi trên môi miệng của ngôn ngữ M vàng đâu nhé. Có lữ n em tại nhà miệng ngôn ngữ quen Portland, Oregon chứ. Trước mùa hè, ngôn ngữ p r c r, ngôn ngữ quen chỉ ra bãi cỏ xanh gần ng, t,

- Nhìn thấy M đen đang phở n ngôn ngữ ngoài công viên kìa. Đen thôi lữ nh c c than h m th kìa mà cũng bày đặt đòi đi phở i...

Có ngôn ngữ còn c c c h i,

- Biết M đen phở n ngôn ngữ như thế nào không?

- Không biết h? Thì cũng n m xu ng, nh ngôn ngữ a hai lòng bàn tay đưa lên tr i...

Nghe nh c ngôn ngữ, r n tóc gáy, c ác n i cùng mình. Em nh có lữ n quan bác cảm rằm,

- Khu nhà đó toàn là M trắng, s c m y mà h chỉ u cho mình lữ t chân vớ. Có tr b c tri u ngôn ngữ ta cũng chỉ ng bán... Tại M trắng là t s k th.

- Thôi đi! Em lữ y quan bác, mình cũng có thua kém chi đâu. Chỉ c quan bác còn nh cái th i mà Huy n Trần Công chúa lên xe hoa vớ nhà chỉ ng Chiêm Thành chỉ g. Tr i i, nhà trai đ ng nào cũng là vua chúa miệng n văn minh huy hoàng vớ Tháp Chàm Tháp Bà hôm nay còn đ ng đó vớ n cao ng t tr i. Th mà ngôn ngữ Vi t nhà Tr n th n nhiên truy n mi ng câu ca dao, Ti c thay cây qu gi a r ng,

Đ cho th ng mán th ng m ng nó leo.

Em quen bà chỉ Cleveland, Ohio, ghé vào nhà chỉ, th y ngôn ngữ con tu i m i tám ng i trong phòng khách coi bóng r vớ m y ngôn ngữ b n M g c Phi Châu. Th y m và em b c vào, c u con trai khéo l m, vớ i vàng đ ng d y chào m chào chú. B n M g c Phi Châu cũng nhanh nh n đ ng d y chào theo. Em phá phách ngh ch ng m, l c l c ngôn ngữ i,

- What s up, dudes?

C chỉ, con, và m y ngôn ngữ b n b t c i vang b i em nói tiếng Anh gi ng M đen. Chỉ b n nh n xét,

- Chỉ th y chú làm việc ở Nam Chicago, Indianapolis vớ M đen lâu r i, cho nên th y chú t nh b. Chỉ m y ngôn ngữ b n chỉ ghé vào nhà, nh u ngôn ngữ h d i luôn...

Em cũng hi u l m, b i bà đi Memphis, Tennessee đã t ng tâm s,

- ...Thì tại hôm đó, đi t t m Target đi b vớ nhà, thì nhà cũng chỉ cách t m kho ng m y quãng đ ng ng mà thôi. Con cái chỉ u hôm đó l i b n không đi đón đ c. Dì là lữ u th m t b a.

Ai ngờ, mới đi được một quãng là đã nhìn thấy tui trong hình máy ông M đen phóng ra. Dì quàng hót, vĩa chĩa vĩa hét... Tui hôm đó gặp M đen là người cõ run lên, mặt mày xanh lét... Em cũng thông cảm cho dì em làm, bố đã mất thì sống tại Hyde Park, Chicago, cũng như ngay Nam Chicago, ghetto của người Mỹ gốc Phi Châu. Một người bạn học trên đường về nhà đêm hôm đó cũng đã từng bố hàng xóm gốc Phi Châu đưa đi chợ bán hàng. Bố em cũng viết tất cả các sách viết về, bố của chĩa chĩa người. Nhưng chợ không lãi, cho nên bố trốn đi, mặt hốt tui nấc. Hyde Park, khu vực nhà giàu với University of Chicago đoạt nhiều giải Nobel, sinh viên triu phú mới có cõ hốt chân lên khuôn viên sân trường. Thế mà oái ăm thay, lái thêm máy khu phố nữa thôi là bên ni bên n. Bên ni Hyde Park nhà giàu gốc Âu Châu xe Mercedes bóng loáng, nhà của giáo sư triu. Bên n Nam Chicago nhà nghèo gốc Phi Châu, xe hơi màu sơn sét đỏ, nhà của lớp xếp, người không cùng màu da có màu da vào không có màu đi ra. Giết người cướp của đêm về sáng, bố m số gọi 911, cũng sát Chicago cũng người người mất bước chân.

Cũng chính nơi đây, Nam Chicago, hơi đó cuối tuần ngày thứ Sáu, em dạy Computer 101 cho học sinh tiểu học gốc Phi Châu lớp Năm hai năm liên tiếp.

- Cái này gọi là Con Chuột.

Thầy giáo cao Motherboard chĩa vào khối vuông vuông có nhieu chân,

- Còn đây là CPU.

Em cướp mất ngay thoi mẹ lớn, hai hàng răng trắng ngời tăm tắp, giáo cao tay,

- Con Chuột thì em biết, nhưng CPU là cái gì vậy hả thầy?

Thầy nghĩ tại trước đèn xanh đèn đỏ Nam Chicago vào ngày cúp đèn, cũng sát gốc Phi Châu đường giữa ngã tư hàng ngang dọc liên thông. Tay trái chĩa bên trái, hàng xe cộ dài ngoằng uốn oai lẩn tui; tay phải phốt phốt, dòng xe tay phải lẩn bánh tròn đều.

Em, lớp Năm nghe thầy giảng về nhieu và của con chip CPU, mặt bõ câu mọt đen lay láy, thoi nhiên lóc đ.

- Mai mất em sẽ đi học làm cũng sát.

Thầy nhìn em, học sinh Mỹ gốc Phi Châu, tuôi mới mới mới...

- , em hãy cõ thốt lớn, cõ cõ thốt nhieu, mọt nhà lãnh tụ Martin Luther King đã từng m,

"I have a dream that one day on the red hills of Georgia the sons of former slaves and the sons of former slave owners will be able to sit down together at a table of brotherhood.

I have a dream that my four children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin but by the content of their character."

"Tôi có một giấc mơ về một ngày trên những ngọn đồi đỏ máu của tiểu bang Georgia, con những người mất thì nô lệ và những người mất thì chĩa nhân có thể ngồi xuống bên nhau trong tình huynh đệ.

Tôi có một giấc mơ về một ngày bốn người con của tôi sẽ sống một quốc gia mà con tôi sẽ không bõ đỏ và bõ màu da những bõ cùng cách hành xử của riêng mình."

M đi em, mọt nhieu, mọt thốt lớn, đ mai này cu cõ đi trốn thọt m em bõ vào tòa nhà Quốc Hội, B ch Cung rồi rồi thên thang.

Ba giáo chiu, kng vang, tan trường. B m bõ n làm thêm giờ phố trời, gọi đi n thoi thông báo của đón được con. N tu Hi u Phó bèn gọi học sinh cả năm lớp đ m t M t t i Năm xu ng phòng Computer Lab giờ này trở thành Afterschool để thầy dạy tiếp. Lớp M t, Lớp Hai, thầy cho các em chơi game điện tử Bambi chơi trên đường cõ đi ki m bõ Sóc Nâu. Lớp Ba cho tui Lớp Năm, thầy dạy đánh máy ch bõ ng chõ ng trình điện toán. Key này ch A, em đánh đúng ch, đường tui vàng hi n ra sáng lớp lánh. Đánh sai ch, em bõ trở đi m số tui n trong ngân

hàng. C th , th y ng i đó d y h c sinh g c Phi Châu bài th c t p đánh máy ch ,

- Đó, đó, v a m i nói xong l i đã quên r i. Ngón tr tay trái đ lên ch F. Còn ngón tr tay ph i đ lên ch J...

Chi u th Sáu hôm đó, bà m đ c thân không hi u lý do t i sao, t nh b quên đi là mình có m t ng i con. Sáu gi chi u r i, h c sinh Afterschool đã v h t. Em con gái l p Hai bím tóc v i hai cái n vàng xinh i là xinh, tho t tiên còn m i mê ch i game, không đ ý chi. Đ n ch ng nhìn quanh, không còn th y b n h c đâu h t, ngo i tr S Hi u Phó g c Âu Châu và ông th y g c Á Châu, em ng ngác, m t đ b ng b ng r i chuy n sang tìm tím, đôi môi tho t tiên b m l i c g ng gi , nh ng r i cũng b t tung b i nh ng hàng n c m t trên đôi m t tô nâu h t nh n. Em khóc n c lên, t nh b , ngon lành. S Hi u Phó ch y l i d em. Tôi g i đi n tho i c m tay tìm ng i th t l c.

- Mommy, where are you now?

Đ y, quan bác th y đ y, em h i đó th Sáu cu i tu n là b n tíu tíu, c nh ng i có con m n. Thông th ng v đ c t i ký túc xá cũng đã b y tám gi t i. Nhà c m r ng rãi thên thang, em ng i ăn tr bóng đ m t mình, c m ngu i ng t, thêm vài mi ng khoai tây u xù, nh ng v n th y vui r n ràng trong lòng. Quan bác h i em đ c tr bao nhiêu m t gi đó h . Quan bác i, nada... Không m t đ ng xu dính túi. Em không nói gi n ch i v i quan bác đâu, b i đây là công tác thi n nguy n tr ng đ i h c Chicago đòi h i sinh viên t i em ph i tham gia. Có tín ch đàng hoàng ch đầu ph i chuy n ch i, mà t i b n tín ch l n đó. Nhi u b n sinh viên chung tr ng ch n xu ng khu đèn đ d i ph Chicago. Quan bác bi t khu đèn đ mà, cái khu mà có nhi u cô nhi u c u ăn s ng đ y, vâng, vâng, đúng r i, cái khu đó đó. H ch n xu ng d i khu đèn đ đ ng phát bao cao su phòng ch ng b nh t t. Em, em ch u thôi. Cho nên cu i tu n th Sáu, em đón xe bus đi vào ghetto Nam Chicago, h ng đ n Computer cho l p Năm tr ng St. Elizabeth.

Năm sau, em thiên di v phía đông nam, lái xe ba ti ng t Ph Gió Chicago ti u bang Illinois sang th ng t i th ph Indianapolis ti u bang Indiana tham d ch ng tr ình Internship. L n này cũng d y h c, t M u Giáo cho t i l p Tám t i tr ng St. Rita, t a l c trên đ ng Dr. Andrew Brown.

Gi ng nh St. Elizabeth, St. Rita cũng l c loài n m trong khu ghetto. Nh ng khác v i tr ng Ti u H c Elementary St. Elizabeth c a Nam Chicago, St. Rita c a Indianapolis là tr ng Middle school, h c sinh 98 ph n trăm g c Phi Châu, n c da bóng l n vóc ng i l c l ng. 2 ph n trăm còn l i tr n l n. H c m g c Phi Châu g p g g c Âu Châu. Con sinh ra n c da khác m , tóc nâu nâu vàng, nh ng quần tít t ng l n.

M i t i, l n c l văn hóa Indianapolis, th y không bi t ai vào v i ai. Ch a an c thì khó mà l c nghi p l m. Nh ng th y đúng là c m tình ki p con trâu, mà l i là con trâu sinh ban ngày, s v t v , cho nên m i t i đ c m y ngày đã ph i đ ng l p.

Tu n đ u d y h c, ác m ng ch p ch n h ng đêm. L p B y L p Tám, h c sinh có nh ng em con trai cao x p x b ng th y, có em tr i v t h n c m t cái đ u. Tu n đ u th y nói gì trong l p, k th y. Th y đ ng c m ph n gi ng, h c sinh L p B y L p Tám coi th y nh pha. Có em ng i g c đ u xu ng bàn, ng t nh b . Có em l y gi y g p phi c phóng bay vòng vòng trong l p nhìn không đ p không ăn ti n. Em con trai l y máy đi n t ch i game, b n súng đoànng đoànng chúu chúu. Em con gái tóc k t t ng l n, quay l i c n tên đang ch i b n súng,

- V n nh l i. n ào quá!

C xong, em l i t nh b soi m t trong g ng, tô son đánh ph n, c i rúc rích v i m y ng i b n. H ng chí, em chu mi ng l i, th i sáo huyết còi vui nh đang th nh th i d o ch i h i ch . Trên b ng, ông th y g c Á Châu, m t xanh lét, run c m c p, thôi ch t r i, gi làm sao. T i gi

tan hóc, cò lỏp lỏc tỏc đỏng đỏy, bỏ đi hỏt đỏ lỏ i thỏ y vỏ n đỏ nhỏ ngỏ i, giỏ lỏ i cỏng nhỏ bẻ giỏ a phỏng hỏc Lỏp Bỏ y Lỏp Tám, rỏ ng thỏnh thang đỏy nhỏ ng xỏc phi cỏ nỏ m chỏ t gỏc la liỏ t trỏn sỏn nhỏ.

Tỏ i hỏm đỏ, thỏ y giỏo mỏ t ngỏ, thỏ n hỏ n nhỏt thỏ n tỏnh, thỏ y hoỏ ng hỏ t cỏ nhỏ ngỏ i bỏ ma đỏ i.

Ngày hỏm sau, vỏ n vỏ y.

Ngày tiỏp theo, vỏ n thỏ.

ỏ i, cuỏ c đỏ i! Sao nhiỏ u thỏ thỏch gian nan! Xin Bỏ t hiỏ n ra gỏ i chim trỏ i bay xuỏ ng nhỏ t đỏ u xanh đỏ u đỏ cho đỏ i con bỏ t vỏ t vỏ.

Tuỏ n đỏ u tiỏn sỏ ng ỏ phỏ Indianapolis, cuỏ c đỏ i buỏ n thiủ tỏ ng tỏ nhỏ trỏ i mùa đỏng tuyỏ t đỏ trỏ ng xỏa phỏ phỏ ng.

Tuỏ n sau, thỏ y nỏ m vỏ t tay trỏn trỏn nghĩ ra mỏ t kỏ sỏch chiỏ n lỏ c tỏn gỏ i "Quỏ tam ba bỏ n".

Trong lỏp, thỏ y đỏng giỏ ng bài, chỏ a đỏ c phỏp thỏ y giỏo mà em mỏ miỏ ng, cỏ hỏnh đỏ ng mỏ t trỏ t tỏ, thỏ y đỏ ng lỏ i, vỏ a viỏ t nỏ n nỏt vỏ a đỏ c rỏ ràng tỏn em đỏ em biỏ t chỏnh em là ngỏ i đỏ c khỏ c ghi tỏn trỏn bỏ ng,

- David Hamilton, lỏ n đỏ u tiỏn.

Em khỏng chỏ u cỏ i tỏ quy chỏnh, tiỏp tỏ c chỏ i game bỏ n sỏng đỏang đỏang chỏu chỏu, thỏ y viỏ t sỏ 2 ngay bỏn cỏ nh tỏn em, miỏ ng lỏ i đỏ c rỏ tỏ ng ỏm,

- David Hamilton, lỏ n thỏ hai.

Em khỏng chỏ u hỏ Đỏ Long Đỏo, muỏ n thỏ cỏng lỏ c cỏ a thỏ y, tiỏp tỏ c phỏ rỏ i mỏ t trỏ ỏn, thỏ y khỏng viỏ t sỏ 3 nỏ a, nhỏ ng đỏ a tay ra lỏ ch sỏ mỏ i,

- David Hamilton, thỏi, em khỏng phỏ i hỏ c nỏ a, đỏ ng ngoỏ i cỏ a lỏ p đi em.

Quan bỏc ngỏ c nhiỏn hỏ? Quan bỏc thỏ c mỏ c, đỏ n giỏ n thỏ thỏi mà trỏ t tỏ đỏ c vỏn hỏ i?

Vỏng, quỏ là nhỏ thỏ. Khỏng phỏ i là cỏc em ngỏn gỏi ông thỏ y giỏo gỏ c ỏ Chỏu nỏy đỏu. Mỏ chuyỏ n là nhỏ thỏ nỏy. Trai cỏng nhỏ gỏi, bỏ đỏ ng ngoỏ i cỏ a lỏ p, em sỏ thỏ y Giỏm Thỏ thỏ ng xuyỏn đi tuỏ n chung quỏnh hỏnh lỏng sỏn trỏ ng. Thỏ y em lỏ ngỏ đỏ ng đỏ, thỏ y Giỏm Thỏ thỏn mỏ n đỏ n em tỏ ng bỏ c tỏ ng bỏ c thỏ m xuỏ ng vỏn phỏng lỏm viỏ c. Nỏ ng hỏ n nỏ a, Giỏm Thỏ gỏ i em tỏ i thỏ ng vỏn phỏng Hiỏ u Trỏ ng. Hiỏ u Trỏ ng gỏ i vỏ nhỏ bỏ mỏ. Thỏ là tỏn đỏ i...

Vỏng, đỏ n giỏ n cỏ thỏ thỏi.

Nhỏ ng hỏ c sinh Lỏp Mỏ u Giỏo, Lỏp Mỏ t, Lỏp Hai và Lỏp Ba thỏ em lỏ i cỏ kỏ sỏch chiỏ n lỏ c kiỏ u khỏc. ỏ trỏn thỏ y giỏo đỏng say sỏ a giỏ ng bài, ỏ đỏ i tỏ nhiỏn cỏ tiỏ ng cỏ nỏ cỏi cỏ chỏ chỏe,

- Buỏng tay ra...

- Hỏh?

Thỏ y chỏ mỏ t ỏ c lỏ m xỏm nhỏ lá. Trỏ t tỏ vỏn hỏ i ngay. Nhỏ ng mỏ t trỏ n miỏ n tỏy chỏ yỏn lỏ ng đỏ c vỏi phỏt thỏi, sau đỏ cỏ thỏnh Quỏ ng Trỏ lỏ i rỏ n rỏng tiỏ ng đỏ i phỏo,

- Thỏ y! Con Teresa giỏ t tỏc em,

- Thỏ y! Tỏ i nỏ giỏ t cỏy viỏ t cỏ a em trỏ c.

Nỏm Bỏ c khỏng chỏ u hỏa giỏ i, tiỏp tỏ c leo thang cỏ ng đỏ chiỏ n trỏnh. Thỏ y giỏo quyỏ t đỏ nh cỏn thiỏ p.

- Thỏi nhẻ, đỏ rỏ i.

Thỏ là hai phe lỏm chiỏ n đỏ u phỏ i chỏp phỏ t, mỏ i em 100 cỏu chỏ n chỏi, "I will behave well in my class". Chỏ a hỏ t, thỏ y cỏn "đỏ ngỏ" em mỏng giỏ y phỏ t vỏ nhỏ xin chỏ ký chỏ mỏ. Ngày hỏm sau em phỏ i mỏng giỏ y phỏ t lỏn trỏnh thỏ y vỏ i đỏ y đỏ chỏ ký. Cho nỏn Teresa tỏc vỏng hỏe hỏe cỏn lỏi hai đỏng mỏu vỏ a khỏc thỏt thỏt vỏ a nguỏ ch ngoỏ c viỏ t nhỏ ng hỏng chỏ phỏ t đỏ u tiỏn trỏn gỏ y trỏ ng tỏnh. Nhỏ nỏ c mỏ t hỏ t ngỏ n hỏ t dỏi đỏ m đỏi chỏu sỏ a em, thỏ y

mußn tha lßm, nhßng không dám...

Kßsách "Quá tam ba bßn" và "Chép phßt chßký" hißu nghißm cßp kß. Trßt tß vẫn hßi trên toàn thß lãnh thß cßa tám lßp trong vòng vßn vßn mßt tußn lß. Lßp hßc yên lßng đßn đß rußi bay ngang qua cũng nghe tißng đßp cánh rßn rßng. Trßt tß vẫn hßi, trong giß Đßo Đßc Lßp Tám thßy có đßp nói vß nhßng gißc mß.

- Mai này lßn lên em thích làm gì.

Con gái nhißu em có cùng mßt chia sß,

- Em thích làm ca sĩ nhß Whitney Houston.

Con trai thì Michael Jordan ngôi sao bóng rß là mßt thßn tßng lßn.

Thßy làm bßng cß nhiên,

- Sao em không mß làm bác sĩ hßc ở Stanford, hoßc lußt sß tßt nghißp ở Harvard...

Thßy cßn thßn bußng lßi,

Hoßc mß làm tßng thßng nßc Mß...

Lßp hßc tß nhiên yên lßng cây kim rßt xußng cũng nhßn ra tißng rßi. Bao nhiêu con mßt nâu nâu đßng loßt trßn tròn nhìn lên nhß đang thßc mßc chßc hôm nay thßy giáo nßi cßn mát. Mßt cánh tay giß cao. Em con trai nói ngay,

- Chuyßn đó sß không bao giß xßy ra...

- Tßi sao lßi không? Trên đßi này có chuyßn gì mà không xßy ra đßc...

Em, bình thßng rßt lß phép, lßn đßu tiên lên tißng cßt ngang lßi thßy,

- Bßi vì em là ngßi da đen...

Khßi lßnh chßy đßc theo sßng lßng khißn thßy nußt nßc mißng không bißt nói gì. Mùi hôi tanh tßi cßa thầy ma quá khß tißp tßc đi theo vào tßi hißn nßi. Thßy giáo úß nhß ngßi bß đißm trúng huyßt.

Cũng lßi mßt lßn, em con gái Lßp Bßy hôm đó không tô son vß mßt nhìn lén bóng mình trong gßng nßa. Tóc em vßn kßt tßng lßn, nhßng mßt hôm nay xanh mét, ánh mßt lß đß thißu ngß.

Giß hßc, em gßc đßu xußng mßt bàn. Vßa sß em trúng gió, vßa nghi ngß có thß em đang bày trò mßi, tß trên bßng đen thßy bßc xußng,

- Em...sao vßy?

Em vßn không trß lßi, mßt nhßm lß đß. Thßy làm mßt nghiêm,

- Em không ngßi đßy, thßy mßi em đßng ngoài cßa lßp, khßi phßi hßc.

Em không mß mßt, nhßng gißng nhß xiu xiu nhß ngßi bß trúng gió đßc,

-Thßy ßi, em đói...

Em thßu trào,

- Tß tßi hôm qua cho tßi bây giß...

Nghe lß tai chßa lß cái nßc Mß này, trß thành trißu phú thì khó, chß chßt vì đói lßi càng khó hßn. Nhà ai cũng vßy, lúc nào trong tß lßnh chßng có vài trái trßng. Đói bßng, lußc trßng, bóc vß chßm mußi tiêu, ăn ngon lành. Nßc nóng còn lßi, đß vào tô mì ăn lißn. Ngon bá cháy. Mß mà, ngßi ta chßt vì bßi thßc, chß có ai chßt vì đói bao giß. Thß đßy, sß thßc là nhß thß, mà sß đßi lßi càng thßc tß hßn, bßi thßy nhß tßi ngßi đàn bà hút thußc lá vàng khß đßu ngón tay nhißu lßn tßi đón con trß. Nhân viên Sß Xã Hßi cßa trßng cho thßy bißt, ngßi đàn bà này thßng xuyên lßy foodstamp cßa con gái đánh đßi cho nhßng gói thußc lá và thußc lßc. Thßy giáo rßng mình!

Thßy gßi em xußng văn phòng Xã Hßi, đß ngßi ta gßi em tßi Cafeteria cßa trßng ăn tßi và ăn sáng cßp kß...

Dòng đßi tißp tßc trôi tßi, em hßc sinh lßp Mßt, giß tay xin phép đi toilet. Thßy gßt đßu, mißng nói,

- Yup, yup!

Em sạ a lờng thỏ y tởi chỏ,

- Mỏ em dỏ y, nỏ "Yup, yup" không cỏ lỏ ch sỏ, phỏ i nỏ "Yes".

Tỏ i phiên thỏ y gỏi gỏi đỏ u nhỏ tỏc cỏ nguyên mỏ tỏ chỏ. Hỏm nay hỏ c đỏ đỏ ng đỏ ng gia đờn mỏ t cỏ cỏ p. Thỏ y cỏ gỏ ng nhỏ lỏ i không biỏ t sỏng nay mờn cỏ lỏ ỏn mỏ m ỏn muỏ i mỏ n chỏt đỏ u lỏ i hay không?

Cũng vỏ n là em, hỏ c sinh lỏ p Mỏ t sỏ a lờng thỏ y, mỏ em gỏ i tỏ i đời nỏ chuyỏ n vỏ i ông thỏ y da vàng gỏ c Á Chỏu,

- Con tỏi bỏi thi vỏ a rỏ i đỏ m F. Tỏi không đỏ ng ý.

Thỏ y gỏo tỏ tỏ n,

- Bỏ cỏ thỏ nỏ cho tỏi biỏ t bỏ không đỏ ng ý đỏ đỏ m nỏ?

- Trỏ cỏ ngày thi, tỏi đỏ hỏ ng đỏ n con tỏi hỏ c bỏ cỏ n thỏ n đỏng hỏng.

Ngỏ i phỏ nỏ lỏn gỏ ng nhỏ nhỏ,

- Tỏi đỏ làm tỏ sỏng sỏ m. Mỏ t mỏ mỏ t con. Tỏ i, tỏi ngỏ sỏ m. Nhỏ ng tỏ i hỏm đỏ, tỏi vỏ n phỏ i thỏ c thỏ t khuyỏ đỏ đỏ y con tỏi hỏ c bỏi. Tỏi là tỏi mỏ t lỏ m, nhỏ ng đỏ m thi cỏ a con tỏi vỏ n là quan trỏ ng nhỏ t. Vỏ y mà thỏ y cho con tỏi đỏ m F.

Thỏ y hỏt sỏu vỏo, cỏ gỏ ng gỏi thỏn nhỏ t trong ngỏ i không gỏ m không tỏng,

- Vỏng, tỏi hỏ u lỏ m. Nhỏ ng nhỏ ng cỏu hỏ i thi thỏ c rỏ cỏng chỏ là nỏm trong mỏ i cỏu hỏ i mà tỏi đỏ ghi rỏ trỏn gỏ y vỏ i nhỏ ng cỏu trỏ lỏ i. Trỏ cỏ ngày thi, tỏi đỏ ôn luyỏ n lỏ i cho cỏc em đỏ mỏ i cỏu hỏ i. Rỏ i bỏ nỏi bỏ cỏng đỏ y em hỏ c tỏ i hỏm trỏ cỏ ngày thi...

- Đỏng, thỏ y nỏi đỏng, tỏi đỏ đỏ y con tỏi mỏ i cỏu hỏ i rỏ t kỏ cỏng.

Thỏ y, ngón tay chỏ vỏo bỏi thi cỏ a em, buỏng lỏ i kỏ t luyỏ n,

- Cỏm nỏ bỏ đỏ phỏ tỏi đỏ y em. Nhỏ ng rỏ t tiỏ c tỏi không cỏ chỏ n lỏ a nỏ khỏc. Bỏ i bỏ nhỏn kỏ bỏi thi cỏ a em đỏ. Em chỏ n nhỏ ng cỏu trỏ lỏ i a, b, c khoỏn, sỏi hỏ t.

Ngỏ i phỏ nỏ đỏ ng đỏ y,

- Thỏ y đỏ ng cỏ chỏ ngón tay vỏo mỏ t tỏi nhỏ thỏ. Tỏi sỏ không cho phỏp bỏ t cỏ ai làm nhỏ vỏ y đỏ i vỏ i tỏi đỏu. Tỏi sỏ lỏn trỏn bỏy vỏ n đỏ vỏ i bỏ Hiỏ u Trỏ ng. Tỏi hỏ a tỏi sỏ không bỏ qua chuyỏ n nỏy đỏu...

Thỏ y gỏo gỏi nỏ lỏ m, nhỏ ng vỏ n phỏ i cỏng bỏ ng vỏ i cỏc em hỏ c sinh khỏc, và vỏ i chỏn mỏn, thỏ y chỏ rỏ cỏ a phỏng,

- Vỏng, chỏo bỏ.

Chiỏ u hỏm đỏ, thỏ y gỏo ngỏ i ỏn tỏi, mà thỏ dỏi sỏ nỏ sỏ t, mỏ t buỏ n thiủ. Thỏ y chỏn quỏ, chỏn thỏ t tỏn. Thỏ y ngỏi hay thỏi, vỏ nhỏ lỏ y vỏ, thỏ là xỏng. Đỏm tỏ i, thỏ y nỏ m trỏn gỏ ng, bỏn khỏng cỏ a, tuyỏ t Indianapolis buỏng rỏ i trỏ ng xỏa, mà lỏng buỏ n tỏ tỏi. Bỏ tỏ i, Bỏ t đỏu rỏ i?

Trỏ a hỏm sỏu, bỏ Hiỏ u Trỏ ng gỏ c Phi Chỏu nhỏ nhỏ nỏi vỏ i thỏ y,

- Thỏi, thỏ y cho em thi lỏ i đỏ.

Vỏng, nỏ u boss đỏ nỏi nhỏ vỏ y, thỏi thỏi, phỏ n đỏ i, thỏ y lỏn ý ngỏ i trỏn, thỏ y đỏ em thi lỏ i, cỏng vỏ n đỏ thi đỏ. Lỏ n nỏy cỏ mỏ em ngỏ i trong phỏng thi. Kỏ t quỏ : Em không chỏ n sỏi cỏu nỏo, A+.

Cỏ lỏ n tin tỏ c đỏ a phỏ ng bỏo chỏ cỏng nhỏ radio, TV nỏ ào chỏ y nhỏ ng hỏng tít lỏ n vỏ vỏ ỏn thỏ y gỏo lỏ p Mỏ i Hai tiỏ u bang Indiana bỏ nỏ hỏ c sinh tỏ cỏo sỏch nhỏ u tỏn đỏ c. Thỏ y chỏ t nhỏ tỏ i nhỏ ng lỏ n bỏ n bỏ sinh viỏn cỏng trỏ ng Chicago ngỏ i đỏ u lỏo nỏ a đỏu nỏ a thỏ t, nhỏ đỏ y nhỏ, ngày hỏm nay, đỏng ngỏ i trong phỏng nỏi chuyỏ n tỏo lỏo khỏ đỏ vỏ i nhỏu mà thỏ y cỏ bỏng đỏng con nỏt chỏ p chỏ ng bỏ c vỏo, là phỏ i nhỏ đỏ n nhỏu ùa chỏ y rỏ ngay. Cỏ n tỏ c vỏ u là thỏ. Ông bỏ mỏn đỏ y là chỏ cỏ sỏi.

Tỏn tỏ c đỏ a phỏ ng khiỏ n thỏ y nhỏ lỏ i hỏ c sinh lỏ p Mỏ u Gỏo, lỏ p Mỏ t, lỏ p Hai, nhỏ xỏu, ngỏy thỏ nhỏ thỏi thỏ n. Thỏ y bỏng thỏ y gỏo trong gỏ chỏ i, cỏc em đỏu nhỏu chỏ y tỏ i ôm chỏ m, cỏ

em còn đòi "hug". Thấy ngái lßi nhßi ta, nhßi hißn thßc và nßn văn hóa riêng bißt Afro-America, thấy hßi ý xßp. Bà Hißu Trßng dßn dò,

- Khi các em trong cßng đßng Afro-America, nhßt là các em lßp nhßi giß tay đòi ôm đòi "hug," cß đß các em tß nhiên. Nhßng thấy và cô giáo chúng ta không bao giß chß đßng chuyßn này.

Cß thß, đßi sßng đßy hßc tßi trßng Middleschool St. Rita chßm chßp trôi qua. Trßi nßng, thấy đi bß tßi trßng. Trßi mßa, thấy cßp ô tßi lßp. Trßi đông, thấy mßc thêm áo len. Trßi hè, thấy mßc áo sßmi tay ngßn. Trßi bßn mùa đß bßn mùa, thấy tißp tßc bß phß huynh gßi đißn thoßi cß nß. Tißp tßc bß hßc sinh Lßp Bßy và Lßp Tám hßng ngày vßn cao tßng phân áp đßo ngay trong lßp. Tißp tßc bß thấy cô đßng nghißp cầm rßm bßi đã tßi giß Đßo Đßc, nhßng bóng thấy vßn còn bißn bißt nßi đßng chân trßi xa xa.

Cußi tußn linh mßc gßc Phi Châu, Superintendent cßa St. Rita đßn thấy xußng phß Indianapolis ăn Gumbo, đßc sßn ngßi Mß gßc Phi Châu nßu nhß cháo lòng đß bißn thßp cßm cßa ngßi Mß gßc Vißt. Superintendent trßn mßt ngßc nhiên nhìn thấy ăn ngon lành, vét cßn đáy tô Gumbo.

Đßn phiên thấy, thấy mua tißt canh dê khu chß Vißt mang tßng xßp lßn. Xßp thßc mßc hßi, thấy nói Vietnamese Pizza. Xßp ngßi ăn hßt mßt đĩa tißt canh lßn nhßu vßi rßu đß Shiraz, có bánh trắng nßng dßn hßi hoi. Thấy ngßi cßm canh đßm nhßp nhßu vßi xßp cho vui.

Làm vißc cßng đßng Afro-America gßn nßa năm, thấy bßt chßc thanh niên gßc Phi Châu xß lß tai trái. Nhìn lß tai trái, superintendent khen,

- You are really inculturated hah / Thấy hßi nhßp văn hóa khá lßm.

Nhßng bên ni là phßc, bên nß chßa chßc. Thấy đeo bông tai hßi nhßp văn hóa cß Indianapolis, tin đầu sét đánh ngang tai, báo tßi trßng Chicago. Bßi thß có mßt thßi, thấy vßt vß lao đao vßi Chicago bßi đeo bông tai trái.

Chißu hôm đó, chß còn hßn mßt tußn nßa thôi là tan trßng, bà Hißu Trßng báo có phß huynh mußn gßp. Thấy nhßu mßy, không bißt chuyßn chi nßa đây. Thấy bßc vào văn phòng sßa sßn tình thßn cho mßt trßn chißn mßi.

Ngßi phß nß đßng đßy, tß gißi thißu,

- Chào thấy, tôi là mß cßa em Thomas Smith.

Thấy nhß tßi em, hßc sinh lßp Tám. Em có em trai hßc lßp Bßy. Em ít nói, siêng hßc, đißm thi lúc nào cũng cao nhßt lßp. Cũng em, ngßi phßn đßi thấy vß gißc mßtßng thßng Hoa Kß. Nhìn ngßi mß, thấy lßch sß căn bßn gßt đßu,

- Chào bà, tôi có thß giúp bà đßc đßu chi không?

Ngßi đàn bà mßt tß nhiên long lanh,

- Thấy không bißt đâu, thấy đã thay đßi đßi con tôi rßt nhißu. Ngày nào trong lúc ăn cßm hai anh em nó cũng tß tê kß chuyßn vß thấy. Tußn trßc cháu nói vßi tôi cháu xin rßa tßi. Cháu nßn nß tôi gßp thấy, xin thấy làm bß đß đßu cho em.

Thấy ngßi đó yên lßng, mà lòng nghe xôn xao xôn xao. ßi em, ngßi Mß gßc Phi Châu. Cảm ßn em, bßi sáng Chúa Nhßt hôm đó, trong ngôi thánh đßng St. Rita đông nghßt tín đß, thấy trß thành bß mßt ngßi con gßc Phi Châu. Bß đßng đó cßm nßn cháy sáng nhìn con rßa tßi, bß và con đßng cao ngang nhau.

Hè tßi, Indianapolis tan trßng, thấy quay vß lßi Chicago, mßc áo đßi mũ ra trßng, rßi đi làm xa xôi ngàn muôn đßm đßng, lßn này Melbourne, Mißt Đßi.

Ngày 8 tháng Mßi Hai năm 2008, thấy vß Mß nghß hè. Thấy cũng quay lßi St. Rita. Hôm đó Chúa Nhßt, thấy tham đß thánh lß. Nghe tin thấy giáo vißng thăm ghetto, hßc sinh Lßp Bßy và Lßp Tám rß nhau tßi thánh đßng St. Rita, ngßi quß qußn bên thấy. Con thấy cũng ngßi đó, nß cßi ßm áp vang vang. Em ghé vào tai thấy nói nhỏ nhß,

- Bß ßi, con đang chußn bß thi vào Stanford.

Ngày 20 tháng Mät năm 2009, thßy có mät ß Chicago đß chßng kißn giây phút ßch sß, Thßng Nghß sĩ Barack Obama tuyên thß nhßm chßc tßng thßng thß 44 cßa Hißp Chßng Qußc Hoa kß. Gißc mßngßi Mß gßc Phi Châu trß thành tßng thßng ßn quá, ßn đßn nßi vào ngày 28 tháng 8 năm 1963, khi Dr. Martin Luther King đßc đßn vßn ßch sß "I Have A Dream" tßi thß đß Washington, gißc mß tßng thßng không xußt hißn trong bài đßn vßn. Thß đßy, mßi chß tß năm 1963 đßn năm 2009, gßn 46 năm sau, ngßi Mß và vß cùng hai cô con gái, tßt cß cùng gßc Phi Châu, hißn ngang đßt chân lên thßm đß tòa nhà Bßch ßc ßng danh thß gißi. Theo dßi bußi ß nhßm chßc, thßy nghĩ tßi em, ngßi Mß gßc Phi Châu, bao nhiêu hßc sinh thßy có cß hßi gßp gß và hßng đßn tßi St. Elizabeth và St. Rita. Thßy nghĩ tßi godson cßa mình. Em ßi, tßi sao không mß, mß cao, mß nhißu, và mß thßt ßn? Bßi vì gißc mß nào rßi cũng sß trß thành hißn thßc. Đßu quan trßng nhßt là mình có dám mß hay không.